

A szívritmus variabilitás spektrális jellemzőinek összefüggése az alvásszerkezettel

Schneider Bence

Pszichofiziológia Alvás és Kronobiológia Kutatócsoport
Magatartástudományi Intézet,
Semmelweis Egyetem

A Magyar Alvásdiagnosztikai és Terápiás Társaság XV. kongresszusa
2025

Tartalom

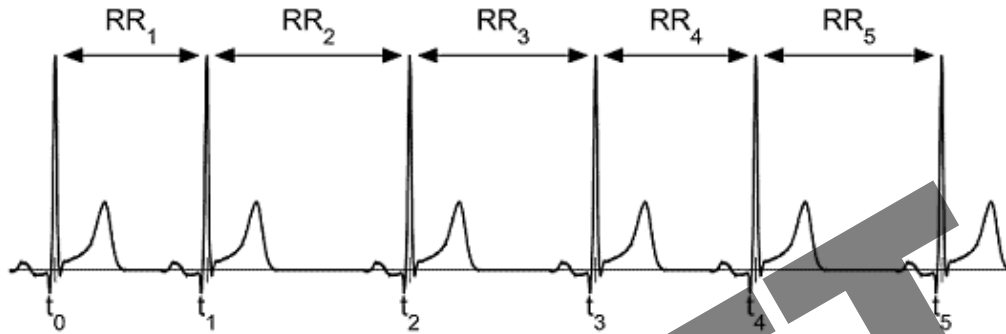
- **Bevezető**
- **Módszerek** - Szívritmus variabilitás spektrális leírása
- **Eredmények 1** - Egészséges populáció
- **Eredmények 2** - Williams-szindróma
- **Következtetések**
- **Kitekintés**

Szívritmus variabilitás (HRV)

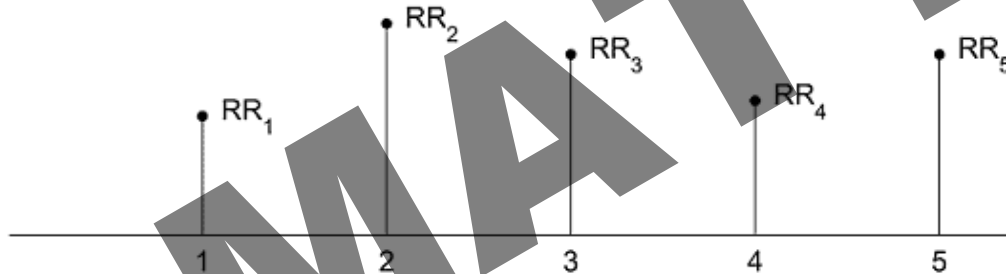
- Két szívverés között eltelt idő-intervallumok varianciája
- Csökkent variabilitás → csökkent adaptáció
- Szívinfarktus utáni mortalitás prediktora
- Pl. stressz, depresszió, szorongásos zavarok, ADHD, skizofrénia
- Alvásminőség indikátora
  - Inszomnia
  - Obstruktív alvási apnoé

Szívritmus variabilitás (HRV)

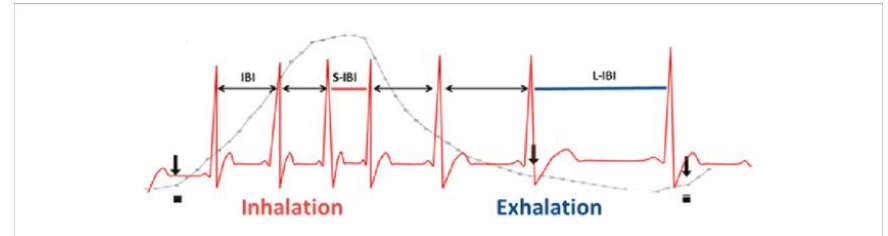
Derived RR intervals

RR interval tachogram

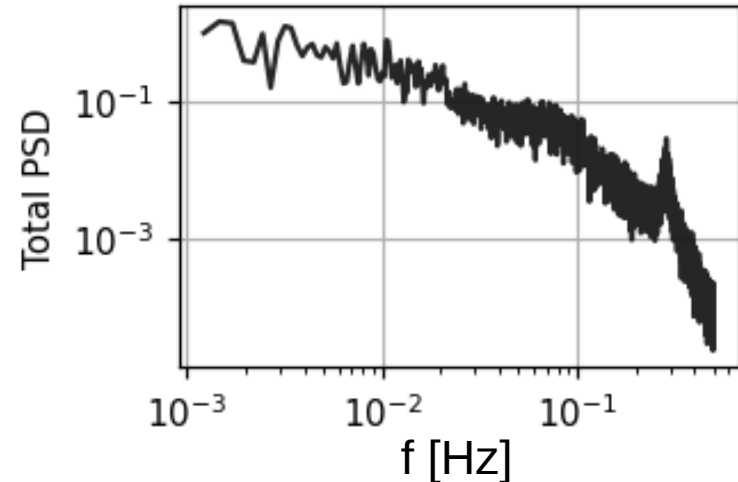
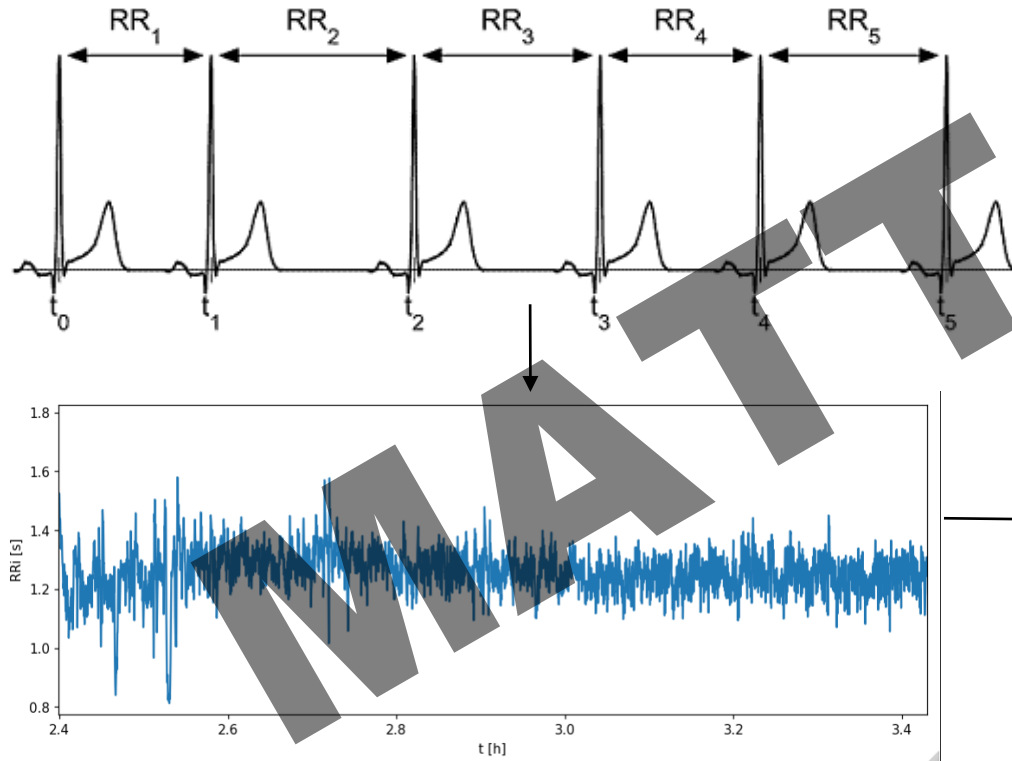
- R-csúcsok közti időintervallumok varianciája
- Ritmikus változások:
  - Mayer hullámok ~ 10 s változás a vérnyomásban – baroreceptor reflex
  - Respirátoros szinusz aritmia ~ 3 s oszcilláció

HRV spektrális leírása

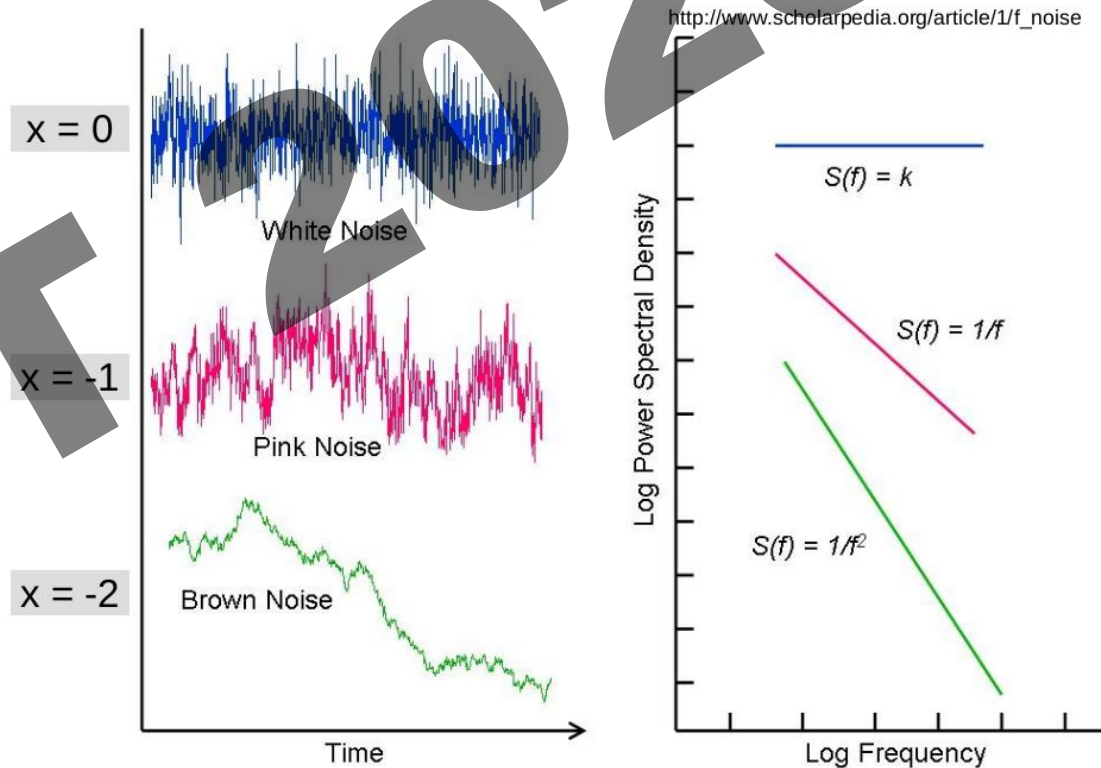
EKG felvétel → R-csúcs detekció → Tachogram → Teljesítmény Spektrum

Derived RR intervals

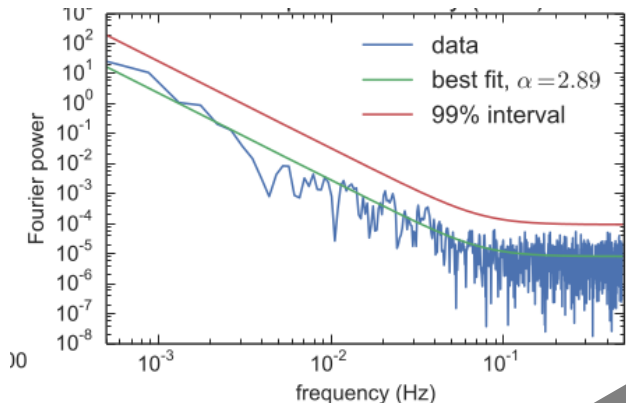

1/f zajok

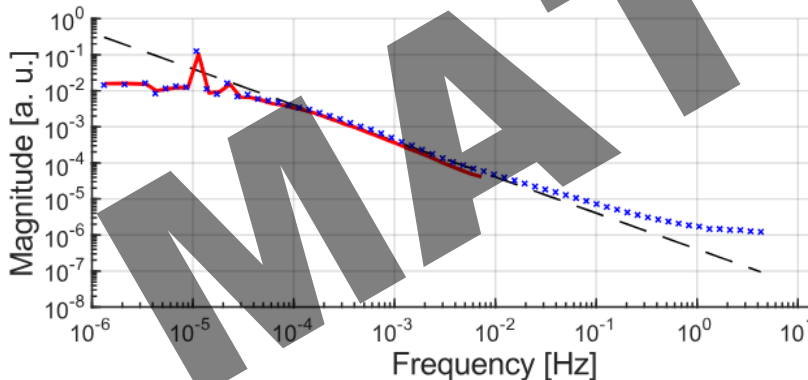
- Nem periodikus, “random” jel (bonyolult)
- Statisztikailag leírható
- Pl. Kozmikus háttérsugárzás,
$$P(x) = b \cdot f^x$$
elektromos zaj erősítőben, stb.
- Teljesítmény – frekvencia:
hatványfüggvény

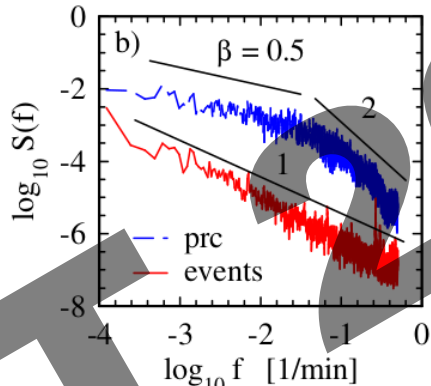
Törött hatvány-függvény spektrumok

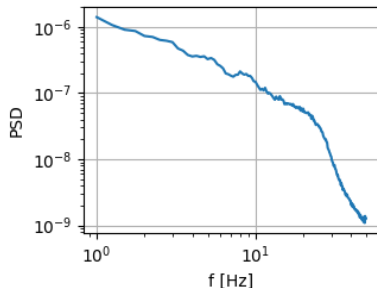
Inglis, A. R., (2015). QUASI-PERIODIC PULSATIONS IN SOLAR AND STELLAR FLARES: RE-EVALUATING THEIR NATURE IN THE CONTEXT OF POWER-LAW FLARE FOURIER SPECTRA. <https://doi.org/10.1088/0004-637x/798/2/108>

B. Maczák (2023), "Revealing the Generality of 1/f Noise Based Spectral Characteristics of Human Activity Across Different Datasets," doi: 10.1109/ICNF57520.2023.10472765.

Bender, R. (2011). Observations and modelling of 1/f-noise in weather and climate. <https://doi.org/10.5194/asr-6-137-2011>

Sleep EEG – REM example

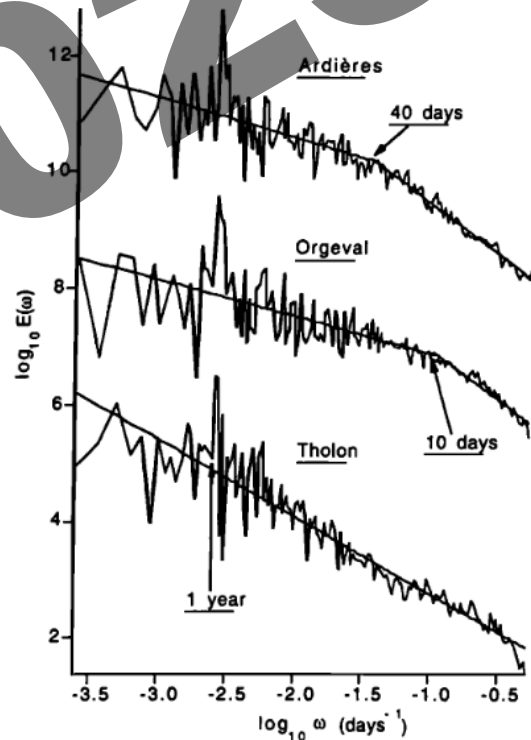

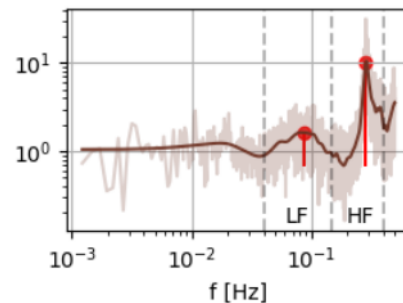
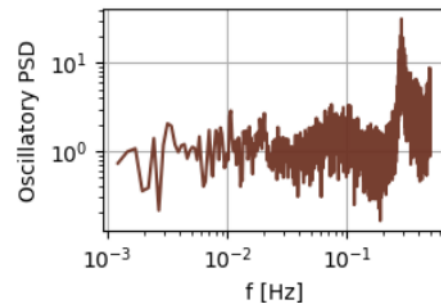
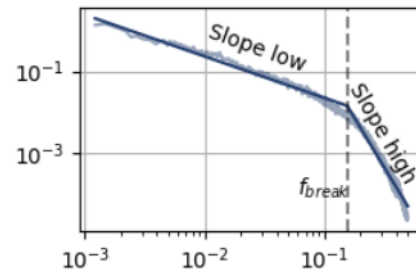
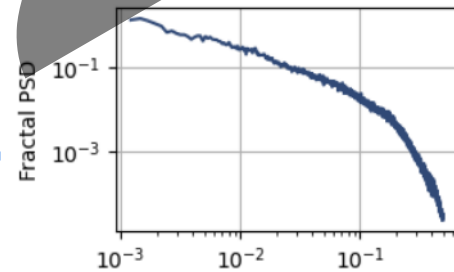
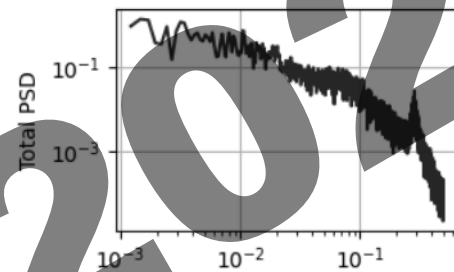
Figure 2. Power spectra for daily river flows for three different rivers in France.

Tessier, Y., (1996). Multifractal analysis and modeling of rainfall and river flows and scaling, causal transfer functions. <https://doi.org/10.1029/96jd01799>

Spektrum paraméterezése

Teljes spektrum → IRASA módszer:

- Fraktál komponens -Törött hatványfüggvény:
  - **2 Meredekség, 2 intercept**
  - **Törési frekvencia**
- Oszcillátoros komponens:
  - **Alacsony frekvenciás (LF) csúcs**
(0.04-0.15 Hz) (Mayer hullámok)
magasság, frekvencia
  - **Magas frekvenciás (HF) csúcs**
(0.15 Hz-0.4 Hz) (Respirátoros szinusz aritmia)
magasság, frekvencia
- **5 + 4 = 9 paraméter**

Budapest-München poliszomnográfias adatbázis

- Egészséges minta
- 251 alany
  - Nemek: 122 nő
  - Életkor: 4-69 év
- Egészéjszakás PSG → EKG felvételek

Bódizs, R., Gombos, F., Ujma, P. P., Szakadát, S., Sándor, P., Simor, P., Pótári, A., Konrad, B. N., Genzel, L., Steiger, A., Dresler, M., & Kovács, I. (2017). The hemispheric lateralization of sleep spindles in humans. *Sleep Spindles & Cortical Up States*, 1(1), 42–54. <https://doi.org/10.1556/2053.01.2017.002>

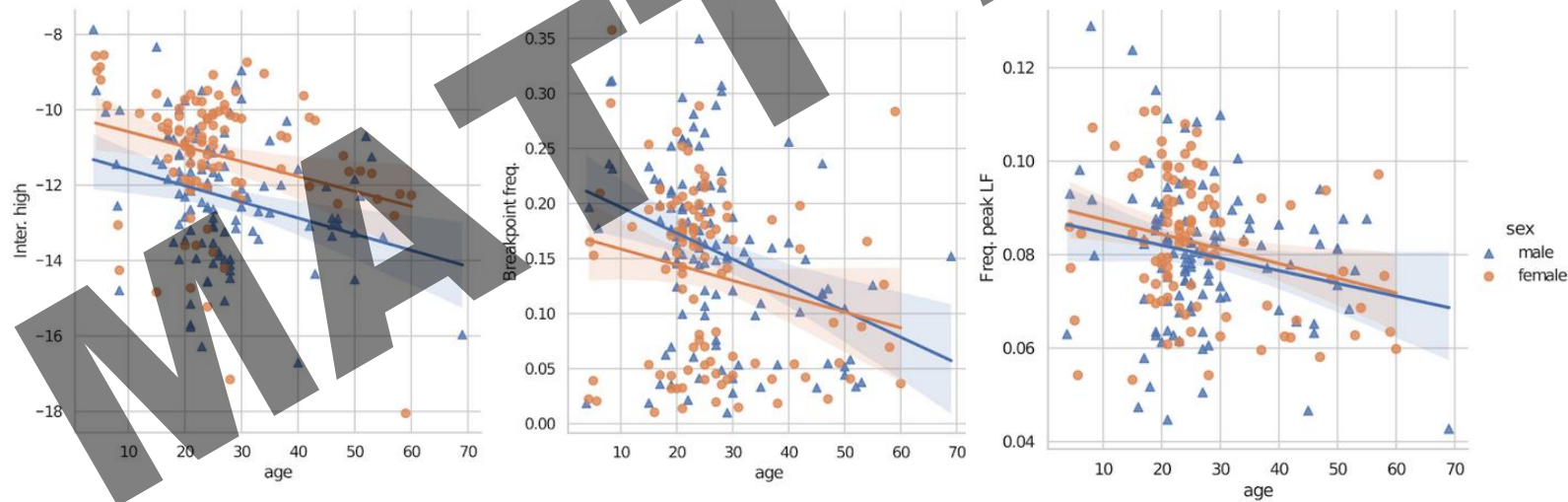
Életkori és nemi hatások

- Életkor:

↓ Intercept felső tartomány

↓ Töréspont frekvencia

↓ LF csúcs frekvencia

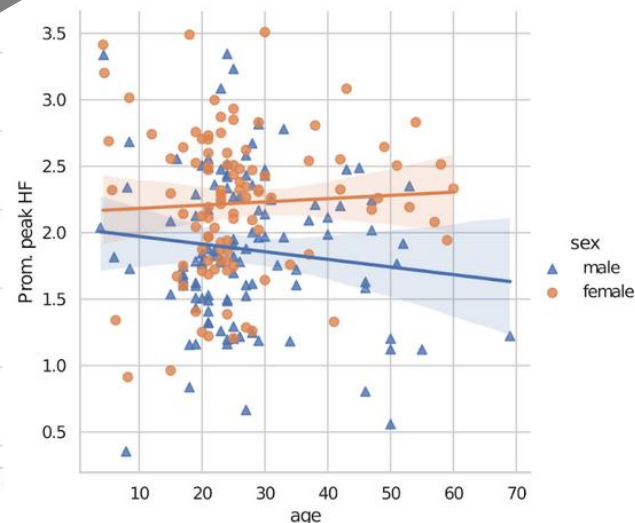
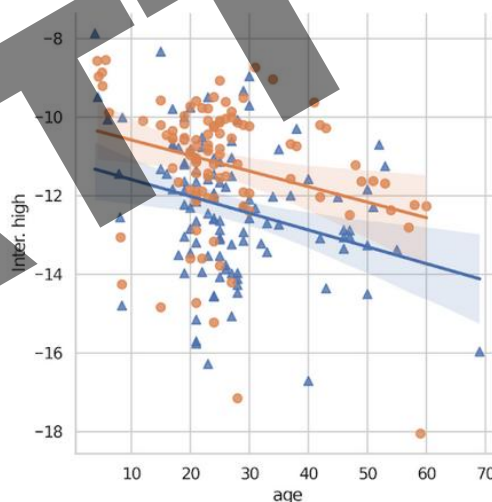
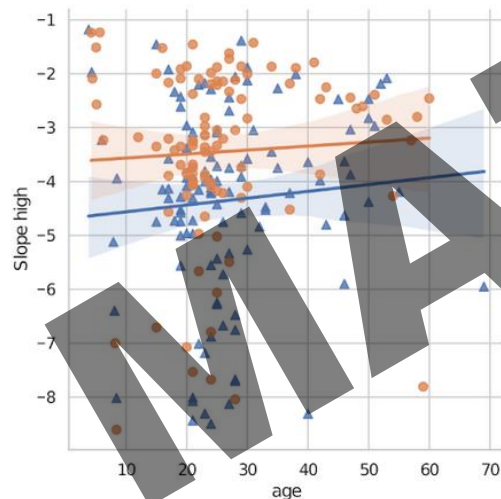
Életkori és nemi hatások

- Nemi hatás (nőkben férfiakhoz képest):

↑ mindkét meredekség (laposodás)

↑ Intercept felső tartomány

↑ HF csúcs magasság

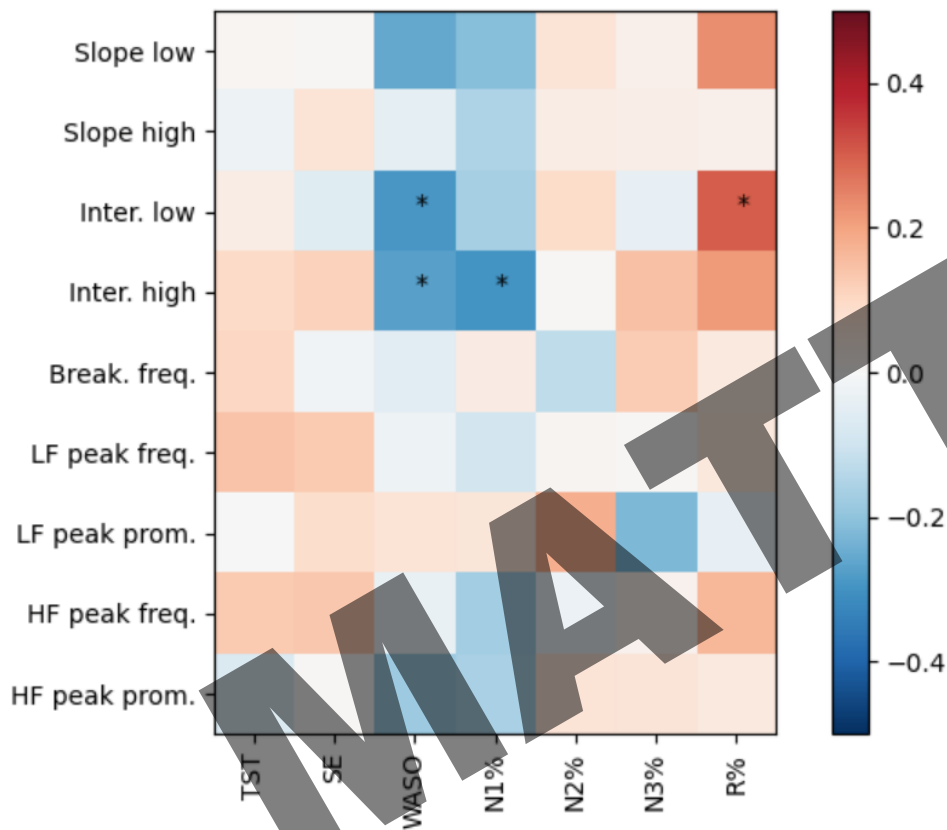

Spektrális paraméterek és klasszikus HRV mutatók összefüggése

<u>Covariates</u>	<u>HRV (total power)</u>	<u>LF power</u>	<u>HF power</u>	<u>LF/HF ratio</u>
Fractal	0.834	0.705	0.675	0.509
Oscillatory	0.086	0.131	0.115	0.303
All	0.838	0.862	0.704	0.738

Multiple Linear Regression – R² values

Összefüggés alvásindikátorokkal

- WASO:
  - alsó intercept: $r=-0.28$
  - felső intercept: $r=-0.27$
- N1%:
  - felső intercept: $r=-0.29$
- R%:
  - felső intercept: $r=+0.30$

Williams-szindróma adatbázis

- Ritka genetikai fejlődési rendellenesség (1/20.000)
- Elasztin deficit
- Szív, érrendszeri és vese funkciókat érinti
- Korai öregedés
- Enyhe kognitív deficit
- Hiperszociabilitás, szociális diszinhibíció
- Alvászavarok

- 20 WS (Williams-szindrómás) alany
  - Nemi eloszlás: 13 nő
  - Koreloszlás: 6-29 év
- 20 TF (tipikusan fejlődő) nem- és korillesztett alany

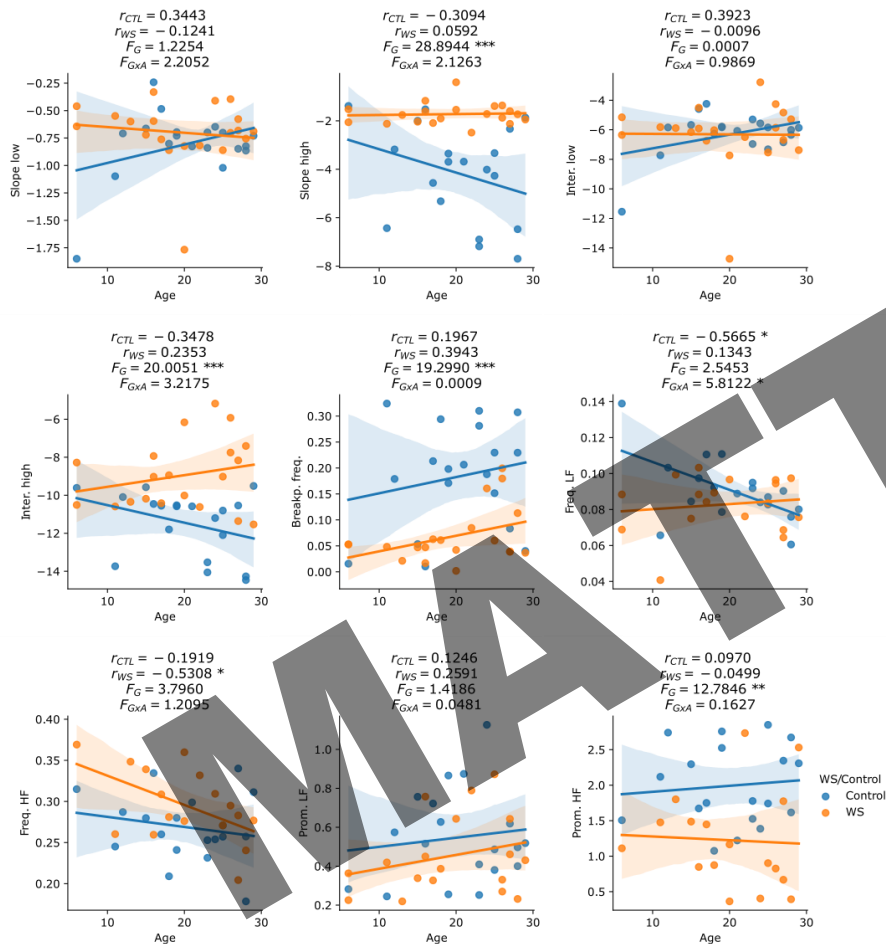
Csoport és életkori hatások

Csoport hatás (WS-ben, TF-hez képest):

↑ Felső tartomány meredekség

↓ Töréspont frekvencia

↓ HF csúcs magasság

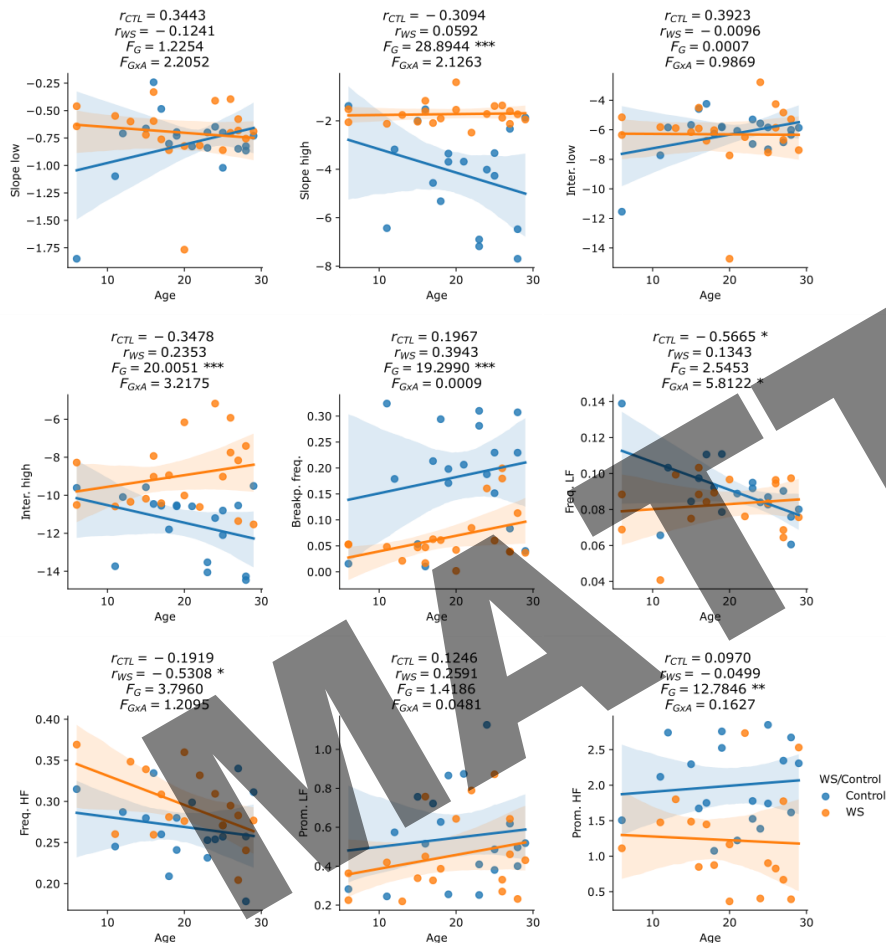
Csoport és életkori hatások

Csoport hatás (WS-ben, TF-hez képest):

- ↑ Felső tartomány meredekség
- ↓ Töréspont frekvencia
- ↓ HF csúcs magasság

Csoport-életkor interakció:

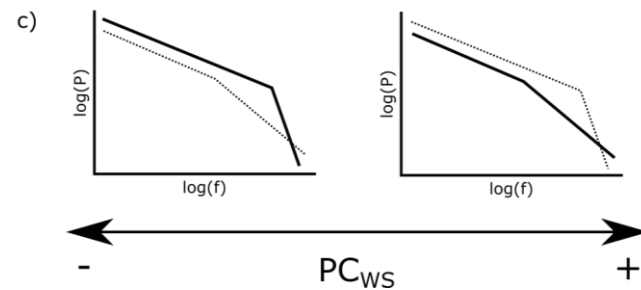
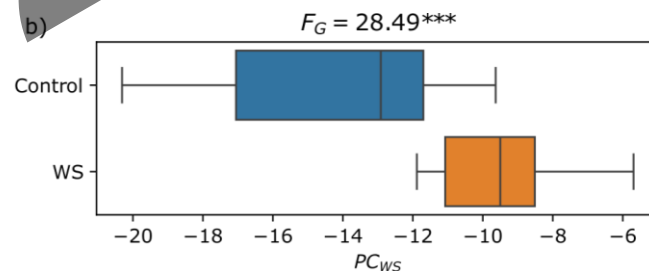
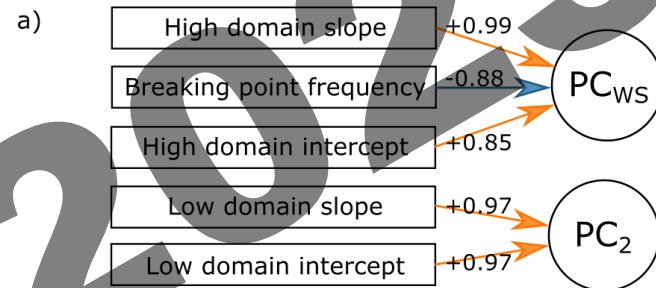
- ↓ LF csúcs frekvencia TF-ben, de nem WS-ben

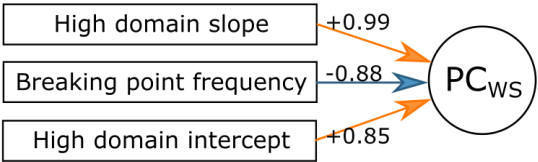
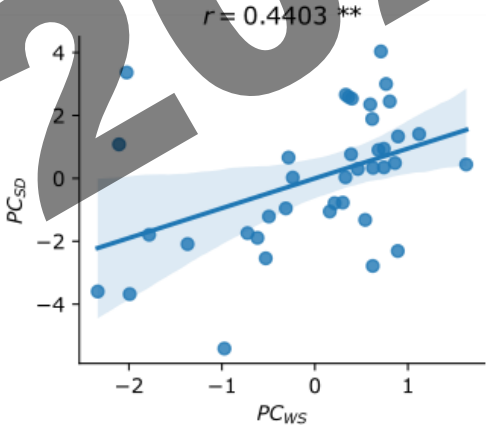
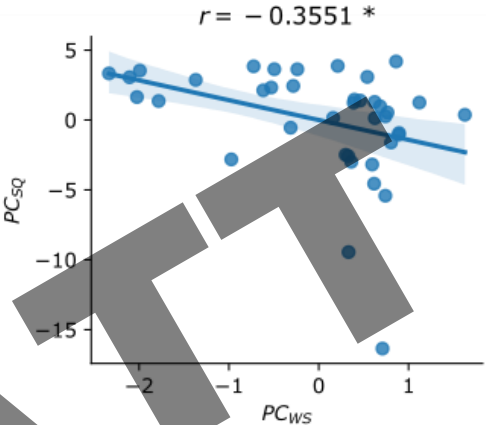
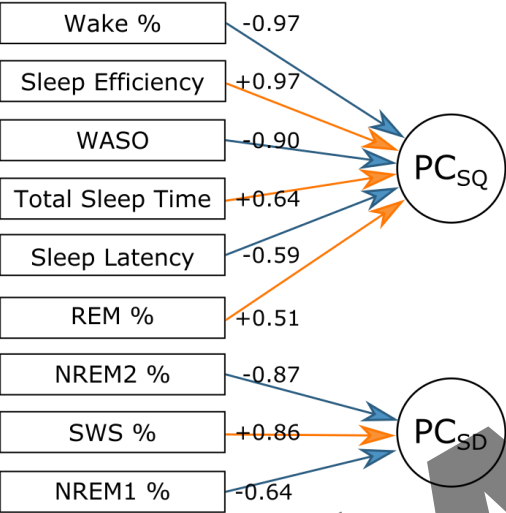
Fraktál paraméterek főkomponens elemzése

Pearson's Correlations

Variable		slope1	slope2	inter1	inter2	fbreak
1. slope1	Pearson's r	—				
	p-value	—				
2. slope2	Pearson's r	0.059	—			
	p-value	0.722	—			
3. inter1	Pearson's r	0.914	-0.114	—		
	p-value	< .001	0.490	—		
4. inter2	Pearson's r	0.104	0.825	0.043	—	
	p-value	0.527	< .001	0.796	—	
5. fbreak	Pearson's r	-0.011	-0.883	0.200	-0.538	—
	p-value	0.947	< .001	0.223	< .001	—

Alvásindikátorok főkomponens elemzése

HRV spektrális paraméterei

- Alkalmasak az alvás alatti szívritmus dinamikus változásainak megradására
  - Ismert és új életkori, nemi hatásokat mutatnak
  - Jellegzetes módosulás WS-ban
  - Tükrözik az alvás és szívritmus szabályozást
- Az autonóm idegrendszeri szabályozás általános (jól) működését jellemzik
- Az oszcillációkon túl: fontos szerepet játszik a fraktál komponens!

Kitekintés

- Paraméterek mélyebb megértése
- Mechanizmusok feltárása az autonóm szabályozás tükrében
- Klinikai alkalmazások lehetősége

- Köszönöm a figyelmet!

MATT

2025